

Žiadosti slovenského národa¹

Liptovský Svätý Mikuláš, 10. máj 1848

Pred jeho c. kr. Jasnosť, pred krajinský uhorský snem, pred jeho Výsosť uhorského palatína, kráľovského námestníka, pred Ministerstvo uhorskú a pred všetkých priateľov človečenstva a národnosti.

1. Slovenský národ v uhorskej vlasti precitňuje po deväťstoročnom sne ako pranárod krajiny tejto, osvedomujúc sa, že svätá zem táto a matka krajina, súc púvodisko a kolíska povestí o starodávnej sláve jeho predkov a divadlo, na ktorom otcovia jeho a hrdinovia za uhorskú korunu krev vylievali, bola do nedávna len macochou jeho, zachodiacou s ním nemilosrdne a držiacou jeho reč a národnosť na reťazach potupy a zhanobenia. Ale v okamžení tomto prebudenia svojho chce národ slovenský zabudnúť na stáročia ukrivdenosti a zhanobnosti svojej, odpúšťa sebe aj svojim ujarmiteľom a nič inšie nehýbe jeho rozradovaným srdcom ako svätý zápal lásky a horúca túžba po ubezpečení slobody, národnosti a krajiny svojej. Zato, jako pranárod a niekedajší jediný majiteľ svätej tejto zeme, prevoláva pod zástavou tohoto veku rovnosti všetky národy uhorské ku rovnosti a bratinstvu a osvedčuje sa zo svojej strany, že nechce žiadnu národnosť v Uhorskej ukrivdiť, uraziť, zmenšiť, a tým menej vykoreniť, — ale aj žiada od uhorských národov, aby aj oni z ich strany takýmto uhorským vlastenectvom naplnení boli a uctením slovenskej národnosti národu slovenského priateľstva a lásky hodnými sa stali. Lebo národ slovenský ako z jednej strany nechce utláčať inie národy, tak z druhej nedozvoľí seba do starieho jarma zapriať a osvedčuje sa teraz i napotom, že slávno meno uhorského vlastenca žiadnemu neprisúdi tomu, ktorý nešetří práva národnosti druhého, pod korunou uhorskou bývajúcего národa. Následkom toho žiadame:

2. Aby sa zriadu, na základe rovnosti uhorských národov jeden všeobecný snem bratských národov, pod korunou uhorskou žijúcich, na ktorom bude každý národ ako národ zastúpený — a každý zástupca národný zaviazaný svojou národnou rečou národ svoj zastupovať a reči národov, na sneme zákonne zastúpených, znať. Mimo tohoto krajinského všeobecného snemu národov žiadame:

3. Národné osobitné snemy, na ktorých sa povedú rady národné, a to síce jak národného, tak všeobecne krajinského dobra sa týkajúce, ktorým cieľom sa majú vyznačiť medze národopisné, aby každý národ ku svojmu národnému striedku mocne sa priťahovať môžu a sme, a nebola prinútená menšina Maďarov väčšine slovenskej, a menšina slovenská väčšine Maďarov slúžiť a sa poddávať, a práve pre toto prísno chránenia slobody a práv národných žiadame po:

4. Aby vyslancovia všetkých národov uhorských zaviazaní boli prísahou vo zmyslu návodov, sebe od svojich vysielateľov vydaných, na sneme krajinskom hovoriť a v pádu nevernosti a zrady národnej, aby pokutám, od vysielateľov ustanoviť sa majúcim, poddaní boli. Menovito národ slovenský, najviac zradcov národnosti svojej počítajúci, má dostatočne príčiny žiadať túto vysloviť a všemožne podporovať.

¹ Prepísané podľa: RAPANT, D.: Slovenské povstanie roku 1848 – 1849. Dejiny a dokumenty I, 2. Martin 1937, s. 202 – 205.

5. Žiadame, aby zákon ten, podľa ktorého už teraz v tomto počiatocnom sa preporodzujú krajiny pri rokovaní stoličných a výborových maďarská reč sa za reč rokovaní predpisuje, a tým tým národ náš zrovna ku bezzákonnosti zákonom sa donucuje - žiadame, aby zákon ten hneď teraz tak premenený bou, že by sa do obecného verejného rokovaní reč materinská uviedla. Lebo svätuo slovo slobody je potupenuo v tom páde, keď sa národ slovenský, nerozumejú maďarsky, pri rokovaní v reči jemu nezrozumiteľnej k nemote odsudzuje. Hrešiu by národ náš proti sebe a krajine, keby či prisviďčau, či odporuvau uzavretiam takým, ktorým nerozumie. A k takejto nezákonnosti nesmie a nemuože rozumným spôsobom žiaden slobodný národ národ druhý priviazať. Tí ale úradníci a tie pravomocnosti, Čo doteraz násilniemu zákonu tomuto zadosť urobiť nemohli a rokovaní mestské a vidiecke aj v národných rečach dopustili, aby za tento skutok prirodzenej spravodlivosti zodpovedať nemuseli.

6. Žiadame dokonalo zriadenia škool národných, a to síce ako počiatocných (elementárnych), tak aj reálnych, mešťanských, ústavov dievčenských, ústavov pre vychovávame učiteľov a kňazov, potom ústavov literárnych vyšších, menovito: gymnaziov, lyceov, akadémiu, ústavu polytechnického a jednej univerzity. Všetky tieto ústavy majú byť založené na základe slobodného vyučovania a reč vyučovania pre synov a dcéry národu slovenského nemá byť inšia ako slovenská, aby na základe tomto národ slovenský si mohli vychovať synov jemu a krajine verných.

7. Žiadame, aby maďarské stolice po svojich školách a vyšších i nižších ústavoch literárnych katedry reči slovenskej pre Maďarov a stolice slovenské katedry reči maďarskej pre Slovákov pozakladali, aby sa tak národy tieto jeden ku druhému priblížili, menovito, aby Slováci Maďarov, na sneme hovoriacich maďarsky, a Maďari Slovákov, hovoriacich na sneme slovensky, rozumeť mohli.

8. Rovnosti národnej duchom vedení žiadame, aby sa všetko panovania jedných národov a národností nad druhými národnosťami uhorskými z koreňa vyvrátilo, a tak žiaden národ ani v najmenšom od svojho vlastného ustupovať prinútený nebou. Z tohoto ohľadu žiadame, aby slovenský národ svoju národnosť svojimi farbami a zástavami označovať sme bez prekážky. Zástavy červeno-biele máme za slovenské, červeno-bielo-zelenie za maďarské, zástavy červeno-bielo-zelenie s címerom (*erbo*) uhorským za krajinské. A tak chceme aj vodcov gardy národnej slovenskej len Slovákov a komando (*velenie*) pre ňu slovenskuo.

9. Žiadame, aby právo národného voliteľstva nebolo určovanu rodom a stavom, ale duchom a právom rovnosti, a preto chceme, aby každý rodu svojmu verný, zločinstvom a výstupkami nezašpintaný občan a obyvateľ uhorský, dvadcať rokov majúci, voliť, a štyriadvaďcať rokov majúci, vyvolený byť môžu. Odrodilí zradcovia národu, ktorí svoju materskú reč potupujú a či tajne, či zjavne proti právu, cti a slobode národu skutočne úklady stroja, úrady verejne zastávať nesmiejú. Menovito žiadame, aby od týchto čias žiaden zradca slovenského národu medzi Slovákami úradovať nemohou. Zabúdajúc na doterajšie viny odrodilstva, chceme sa ubezpečiť na budúcnosť s tým osvedčením, že zradu krve, reči a národnosti slovenskej za zradu nielen nášho národu, ale celej vlasti uhorskej považovať budeme.

10. Žiadame slobodu tlače bez zákona tlače, slobodu vydávania novín a časopisov bez kaucí, zakladania tlačiarň a kamenopisární takže bez kaucí; ďalej slobodu úplnú schádzania a spolčovania sa ku poradám verejným o veciach obecných; neináčej i osobnú bezpečnosť pri cestovaní po krajine, lebo

s bolesťou sa žalovať musíme, že nabudnutá teraz ústavná sloboda skrze rozširujúci sa po krajoch našich slovenských terorizmus a neprestajno stráženia, vyhrážania na toľko sa potlačuje, že i verejno pod holým nebom rečenia k národu sa za buričstvo pokladá.

11. Žiadame, aby sa pre uspokojenia spoluobčanov našich po dedinách, mestečkách a kopaniciach bývajúcich a od dávnych rokov na rozličnie sposoby od rozličných ľudí utláčaných, klamaných, o hory a pasienky, o role, obecnie živnosti, kopanice, výrobská a inie ich majetky pripravovaných, aby sa tedy pre uspokojenia týchto ukrivdených občanov odrazu také poriadky porobili, že by oni ku svojim predešlým nepohnutým majetkom, teda ku svojim dávny kopaniciam, pasienkam, horám, výrobskám atď. prísť a týmto imaním neobmedzene oni i jejich potomci podľa práva vládnúť mohli. Žiadame ďalej, aby sa v tom zmyslu a tou cestou, ktorou sa urbárski poddaní od povinností urbárskych oslobodili, aj allodiálni poddaní (ktorí sa na iných miestach majiteľmi slobodných živností, kurialistami, taxalistami, kaštelníkmi, komorníkmi, majorníkmi menujú) od poddanskej práce a povinností zbavili, hlavne tí, ktorí tridsaťšesť rokov robotizeň panskú zbývali. Takže aby sa i regalia benefícia (*panovnícke práva na užívanie*) k dobriemu obcí obrátili.

12. Ponevác slovenský básnik a spisovateľ Ján Kráľ i so svojím priateľom Rotaridesom, učiteľom v Príbelcach, do ťažkieho väzenia v Šahách zatvoreni sa preto, že ľud slovenský v Príbelcach pred verejne oznámeným zákonom ku hájeniu jeho slobud povzbudzovali — z tej príčiny žiadame, aby títo, len preto, nevinní väzňovia a zástupcovia i rozširovatelia občianskej slobody čím skuor na slobodu vypusteni boli.

13. Vediať to, že v susednom kraji Haliči (Galícii), takže pod berlou rakúskou s nami súcom, bratinského rodu Poliaci slobody, ktoré my požívame, ešte nedosiahli — preto, že im velkie prekážky nešťastná byrokracia v cestu klásť neprestáva — žiadame, aby všetky národy, pod uhorskou korunou síce, úradnými svojimi cestami mocný spolucitnosti kresťanskej a ľudskej hlas vyniesli a u Jeho Jasnosti nášho kráľa a pána vo Viedni o to prosebne nastojili, aby už konečne nešťastniemu národu tomuto spravodlivosť a milosť sa stala.

14. Slovenský národ kladie výmienku svojho šťastia a ubezpečenia svojej národnosti na vyplnenie týchto spravodlivých žiadostí; vyslovujúc predkom svoju úctu, vďaku a dôveru jako ku slávnemu Ministerstvu, tak aj ku všetkým občanom uhorským, ktorí tieto žiadosti podporovať budú. Naproti tomu v odkladaní alebo obchádzaní týchto našich žiadostí vidieť budeme odsudzovanie národa nášho ku bývalej slepote a služobnosti.

Dané z národného v L. Sv. Mikuláši dňa 10. mája 1848 vydržiavaného zhromaždenia menom slovenského národa: Michal Miloslav Hodža v.r., predseda národného zhromaždenia.

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť, projekt je spolufinancovaný zo zdrojov ES – „Investícia do Vašej budúcnosti“

